

1 Museu Objecte

CASA PAIRAL

«-Què fas per Nadal?», «-M'engreixo dos quilos.»,
in *Ensemble c'est tout* d'Anna Gavaldà, ed. Le
Dilettante, París, 2004

O quan un tal *Tió* us omple de regals...

Aquest *Tió* generós, és el *Tió de Nadal*.

És una figura
tradicional de
Nadal a Perpinyà
i arreu de
Catalunya.

Tió de Nadal
davant el Museu Casa
Pairal a Perpinyà,
desembre de 2018.
Foto © S. Miquel per la
Vila de Perpinyà

A l'origen, hom escull un bonic tió, perquè amb ell, hom celebra l'arbre que serveix a construir, escalfar, nodrir... Després, aquest tió és personificat amb una cara pintada sobre un dels seus talls, també està cofat amb una barretina i tapat amb una manta.

Tradicionalment, a partir del dia de la Immaculada Concepció, el 8 de desembre, hom regala cada dia al *Tió de Nadal* alguna cosa per menjar (galletes, fruits secs, torrons, ...). Aquest ritual simbolitza el desig de mantenir l'abundància i la cohesió familiar.

Torrans catalans, fabricats a Catalunya Nord, a partir d'ametlles marcona.
Foto servei dels públics © Vila de Perpinyà)

Finalment arriba la vigília de Nadal. Llavors hom li dóna cops de bastons i, amb l'ajuda d'una cançoneta tradicional, hom demana al *Tió* d'expulsar les llaminadures:

«Caga, Tió / Chie, Tió
Tió de Nadal / Tió de Noël
no caguis arengades / ne chie pas des harengs
que són salades / qui sont salés
caga torrons / chie des tourons
que són més bons / qui sont meilleurs »

Al darrer «Caga, Tió!», es tusta el *Tió* més fort: llavors algú posa la seva mà sota la manta i, sense aixecar-la, agafa un regal. Després, es torna a cantar la cançoneta.

Quan no queda cap llaminadura, el *Caga Tió* fa una arengada, un cap d'all, una ceba, o bé es posa a «pixar» ...: xampany!

Tió de Nadal a Perpinyà, desembre de 2018.
Foto © servei de la cultura catalana, Vila de Perpinyà

Una vegada que s'hagin compartit tots els petits regals, es crema el *Tió de Nadal* dins la llar de foc, per a escalfar tota la família, per foragitar tot allò que s'amaga dins l'ombra i gaudir de la seva llum.

A l'origen, el *tió* crema de la festa de Nadal, el 25 de desembre al 6 de gener, dia en què els Reis d'Orient porten els seus bonics regals.

Després, el *Tió de Nadal* es posa en un racó de la casa, les cendres són escampades per tal d'aportar protecció i fertilitat als habitants, al bestiar i a les collites.

Reconstituïció d'una cuina catalana al Museu Casa Pairal. Foto © Casa Pairal, Vila de Perpinyà

Per a saber-ne més:

**Enguany,
un Caga *Tió* gegant
tindrà lloc el dissabte
18 de desembre a
les 15h30,
a l'aire lliure, a la
plaça de la Llotja
a Perpinyà,
amb la Companyia
Roger Canals.**

Tió de Nadal a Perpinyà,
desembre de 2019.
Foto © servei de la cultura
catalana, Vila de Perpinyà

Casa Pairal

El Castellet, Plaça de Verdun
66000 Perpinyà
Telèfon: 00.33.(0)4.68.35.42.05

Retrobeu el Museu a la pàgina web de la Vila:

[Casa Pairal | Perpinyà la radiant \(mairie-perpignan.fr\)](http://Casa.Pairal|Perpinyà.la.radiant(mairie-perpignan.fr))

Observacions? Contacteu-nos:

Servei dels Públics dels Museus de Perpinyà
musees-mediation@maire-perpignan.com

Tel. 00.33.(0)4.68.66.24.66

